

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 71/2021-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 9. februára 2021 v senáte zloženom z predsedu senátu Libora Duľu (sudca spravodajca) a zo sudcov Ladislava Duditsa a Miroslava Duriša predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Tdo 36/2020 zo 17. júna 2020 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého konania a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 8. júla 2020 doručená ústavná sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“),

vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 3 Tdo 36/2020 zo 17. júna 2020 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu“).

2. Z obsahu napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu vyplýva, že sťažovateľ bol rozsudkom Okresného súdu Malacky (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 3 T 95/2015 z 19. júna 2017 po tom, čo urobil vyhlásenie o vine podľa § 257 ods. 1 písm. b) zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“), uznaný vinným z prečinu sprenevery podľa § 213 ods. 1, ods. 2 písm. a) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení účinnom v čase skutku. Proti rozsudku okresného súdu sp. zn. 3 T 95/2015 z 19. júna 2017 podal sťažovateľ dovolanie, ktoré najvyšší súd napadnutým rozhodnutím podľa § 382 písm. d) Trestného poriadku odmietol.

2.1 Sťažovateľ v podanej ústavnej sťažnosti namietol to, že dovolanie podal aj z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, teda z dôvodu, že rozsudkom okresného súdu sp. zn. 3 T 95/2015 z 19. júna 2017 bolo zásadným spôsobom porušené jeho právo na obhajobu.

2.2 Podľa názoru sťažovateľa dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku je spôsobilým dôvodom dovolania aj napriek postupu podľa § 257 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku, a teda najvyšší súd mal ním podané dovolanie preskúmať, eventuálne zamietnuť, a nie odmietnuť. V dôsledku odmietnutia ním podaného dovolania podľa § 382 písm. d) Trestného poriadku mal najvyšší súd napadnutým rozhodnutím porušiť ním označené základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

3. Na základe uvedeného sťažovateľ požiadal ústavný súd o vydanie nálezu vyslovujúceho porušenie jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu, ktoré žiada zrušiť a vec vrátiť najvyššiemu súdu na ďalšie konanie.

II.

Právomoc ústavného súdu

4. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

6. Podľa čl. 131 ods. 2 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach podľa čl. 127 ústavy v trojčlenných senátoch. Senát sa uznáva nadpolovičnou väčšinou svojich členov.

7. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Konanie pred ústavným súdom upravuje zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

8. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak.

8.1 Pri predbežnom prerokovaní návrhu na začatie konania ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

9. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,

b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
d) ktorý je neprípustný,
e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
f) ktorý je podaný oneskorene,
g) podľa § 42 ods. 2 písm. f), g), q) r), t) alebo písm. v), ktorý je zjavne neopodstatnený.

10. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní návrh na začatie konania neodmietne, prijme ho na ďalšie konanie v rozsahu, ktorý sa vymedzí vo výroku uznesenia o prijatí návrhu.

11. Podľa § 122 zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť môže podať osoba, ktorá tvrdí, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené jej základné práva a slobody.

12. Podľa § 369 ods. 1 Trestného poriadku dovolanie z dôvodov uvedených v § 371 podá minister spravodlivosti len na podnet. Podnet môže podať osoba, ktorej tento zákon nepriznáva právo na podanie dovolania okrem osoby, ktorá nespĺňa podmienku dovolania uvedenú v § 372 ods. 1.

12.1 Podľa § 369 ods. 2 Trestného poriadku proti právoplatnému rozhodnutiu súdu druhého stupňa môže podať dovolanie z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1

- a) generálny prokurátor proti ktorémukolvek výroku,
- b) obvinený vo svoj prospech proti výroku, ktorý sa ho priamo týka.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

13. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

13.1 Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

14. Podstata základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že každý sa môže domáhať ochrany svojich práv na súde. Tomuto oprávneniu zodpovedá povinnosť súdu nezávisle a nestranne vo veci konať tak, aby bola právu, ktorého porušenie sa namieta, poskytnutá ochrana v medziach zákonov, ktorú tento článok ústavy o základnom práve na súdnu ochranu vykonáva (čl. 46 ods. 4 ústavy v spojení s čl. 51 ústavy). Do obsahu základného práva na súdnu a inú právnu ochranu patrí aj právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá môže mať základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon (IV. ÚS 77/02, III. ÚS 63/06). Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal ústavne súladný výklad aplikovanej právnej normy, ktorý predpokladá použitie ústavne súladne interpretovanej platnej a účinnej normy na zistený stav veci.

15. Článok 6 ods. 1 dohovoru každému zaručuje právo podať žalobu o uplatnenie svojich občianskych práv a záväzkov na súde a pod tento článok spadá aj právomoc súdov rozhodnúť o oprávnenosti trestného obvinenia proti konkrétnej osobe. Takto interpretovaný článok zahŕňa právo na súd, do ktorého patrí právo na prístup k súdu. V tomto smere toto ustanovenie zakotvuje „právo na súd“, ktorého je právo na prístup k súdu (teda právo zahájiť konanie pred súdom) len jedným z jeho aspektov (Golder proti Spojenému kráľovstvu). K nemu sa pridávajú záruky ustanovené čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o organizáciu a zloženie súdu a vedenie konania. To všetko v súhrne zakladá právo na spravodlivé prerokovanie veci [rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) z 21.2.1975, séria A, č. 18, s. 18, bod 36]. Právo na spravodlivé prerokovanie veci zahŕňa v sebe princíp rovnosti zbraní, princíp kontradiktórnosti konania, právo byť prítomný na pojednávaní, právo na odôvodnenie súdneho rozhodnutia a iné požiadavky spravodlivého procesu (III. ÚS 199/08).

16. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 71/97, IV. ÚS 14/2012).

17. Ústavný súd konštantne judikuje, že súčasťou obsahu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu. Odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Splnenie povinnosti odôvodniť rozhodnutie je pritom vždy posudzované so zreteľom na konkrétny prípad (obdobne pozri aj judikatúru ESLP Ruiz Torija c. Španielsko z 9. 12. 1994, séria A, č. 303A, s. 12, bod 29; Hiro Balani c. Španielsko z 9. 12. 1994, séria A, č. 303B; Georgiadis c. Grécko z 29. 5. 1997; Higgins c. Francúzsko z 19. 2. 1998). Z judikatúry ústavného súdu ďalej vyplýva, že súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a s právnym názorom účastníka konania, je však povinný na zákonom predpokladané a umožnené procesné úkony účastníka primeraným, zrozumiteľným a ústavne akceptovateľným spôsobom reagovať v súlade s platným procesným právom (IV. ÚS 252/04, IV. ÚS 329/04, IV. ÚS 340/04, III. ÚS 32/07).

18. O prípad porušenia ústavou garantovaného základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozhodnutím alebo postupom všeobecného súdu pritom môže ísť okrem iného vtedy, ak by tento súd fakticky odňal komukoľvek možnosť domáhať sa alebo brániť svoje právo na všeobecnom súde (II. ÚS 8/01), alebo by rozhodol arbitrárne, bez náležitého odôvodnenia svojho rozhodnutia (I. ÚS 241/07), prípadne, pokiaľ by sa pri výklade a aplikácii zákonného predpisu natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (III. ÚS 264/05), teda ak súdom zvolený výklad neprípustne postihuje niektoré zo základných práv sťažovateľa, prípadne opomína možný výklad iný, ústavne konformný alebo je výrazom zjavného a neodôvodneného vybočenia

zo štandardov výkladu, ktorý je v súdnej praxi rešpektovaný, resp. je v rozpore so všeobecne uznávanými zásadami spravodlivosti.

18.1 Vo všeobecnom poňatí posúdenie vecí všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli do takej miery zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, že by zásadne popreli účel a význam zákonného predpisu (I. ÚS 13/00, I. ÚS 115/02, I. ÚS 139/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06, I. ÚS 382/06, I. ÚS 88/07).

19. O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu verejnej moci (súdu) nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú možno preto považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 140/03, IV. ÚS 166/04, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 168/05).

20. Najvyšší súd v uznesení sp. zn. 3 Tdo 36/2020 zo 17. júna 2020 v podstatnom uviedol:

„Z obsahu spisového materiálu vyplýva, že obvinený [REDAKOVANÉ] odvolanie proti rozsudku Okresného súdu Malacky, sp. zn. 3T/95/2015 z 19. júna 2017, nepodal. Prokurátor a obžalovaný sa po vyhlásení rozsudku totiž vzdali práva podať proti nemu odvolanie a obžalovaný vyslovil nesúhlas s podaním odvolania v jeho prospech osobami uvedenými v ustanovení § 308 ods. 2 Trestného poriadku.

Vzhľadom na uvedené rozsudok okresného súdu nadobudol v deň vyhlásenia rozsudku aj právoplatnosť v zmysle § 183 ods. 1 písm. b), bod 2 Trestného poriadku, t. j. dňa 19. júna 2017.

Z uvedeného je zrejmé, že obvinený v predmetnej veci nevyužil svoje zákonné právo podať proti predmetnému rozsudku okresného súdu riadny opravný prostriedok v miere predpokladanej ustanovením § 372 Trestného poriadku a týmto vylúčil vecný prieskum rozsudku na dovolacom súde.

Nakoľko nebola splnená podmienka dovolania podľa § 372 Trestného poriadku, pričom ide o vadu neodstrániteľnú, ktorú by nebolo možné napraviť ani postupom podľa § 379 ods. 1 Trestného poriadku, dovolací súd na neverejnom zasadnutí bez meritórneho preskúmania veci dovolanie obvineného... postupom podľa § 382 písm. d) Trestného poriadku odmietol.“

21. V posudzovanom prípade je východiskovou právnou otázkou to, či bol sťažovateľ v dotknutej veci oprávnenou osobou na podanie dovolania, čo tvrdí vo vzťahu k dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

21.1 Z obsahu napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu vyplýva, že sťažovateľ urobil v konaní pred súdom vyhlásenie o vine podľa § 257 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku a po vyhlásení rozsudku okresného súdu sp. zn. 3 T 95/2015 z 19. júna 2017 sa výslovne vzdal práva podať riadny opravný prostriedok podľa § 312 ods. 1 Trestného poriadku a zároveň vyslovil nesúhlas s podaním odvolania v jeho prospech osobami uvedenými v § 308 ods. 2 Trestného poriadku. Dôsledkom tohto postupu bolo, že v trestnej veci sťažovateľa vedenej okresným súdom pod sp. zn. 3 T 95/2015 absentuje odvolacie rozhodnutie, ktoré tvorí materiálnu podmienku podania dovolania priamo samotným sťažovateľom tak, ako to predpokladá § 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku (bližšie pozri bod 12). Teda v zmysle § 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku by bol sťažovateľ ako obvinený aktívne legitimovaný na podanie dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku, avšak za predpokladu využitia riadneho opravného prostriedku podľa § 306 ods. 1, 2 a nasl. Trestného poriadku, čo však neurobil, a túto okolnosť reflektoval najvyšší súd ako podstatnú vo svojom rozhodnutí. Je potrebné spresniť, že sa týka výroku o treste, a to v dôsledku obmedzených právnych účinkov § 257 ods. 5 a 8 Trestného poriadku na výrok o vine (proti výroku o treste ostalo obvinenému zachované právo podať odvolanie aj napriek vyhláseniu o uznaní viny). Správne preto najvyšší súd v napadnutom rozhodnutí odkazom na § 372 ods. 1 Trestného poriadku [s poukazom na výnimku pre ministra spravodlivosti Slovenskej republiky (ďalej len „minister spravodlivosti“)] konštatoval, že *„Trestný poriadok podmieňuje možnosť podania dovolania využitím riadneho opravného prostriedku. Táto podmienka, ktorej základným cieľom je dosiahnuť, aby oprávnené osoby podaním mimoriadneho opravného prostriedku nenahrádzali prieskum napadnutého*

rozhodnutia riadnym opravným prostriedkom je natoľko podstatná, že zákonodarca jej nesplnenie sankcionoval nemožnosťou meritórneho preskúmania napadnutého rozhodnutia dovolacím súdom...“.

21.2 Pokiaľ ide o výrok o vine, ktorého sa týka námietka sťažovateľa v ústavnej sťažnosti zameraná na dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, v tomto prípade bol sťažovateľ v pozícii neoprávnenej osoby (na podanie dovolania) v dôsledku okolnosti vyplývajúcej z náveta § 369 ods. 2 Trestného poriadku [aj vo vzťahu k písm. b) tohto ustanovenia], a to, že ako obvinený môže podať dovolanie len proti rozhodnutiu súdu druhého stupňa (ktorým rozsudok okresného súdu sp. zn. 3 T 95/2015 z 19. júna 2017 nie je). Sťažovateľovi tak vo vzťahu k tomuto výroku v zmysle § 257 ods. 5 Trestného poriadku *in fine* („súdom prijaté vyhlásenie, že nepopiera spáchanie skutku uvedeného v obžalobe, je neodvolateľné a v tomto rozsahu nenapadnuteľné odvolaním ani dovolaním okrem dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c.“) ostala zachovaná len možnosť obrátiť sa podnetom [z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku] na ministra spravodlivosti podľa § 369 ods. 1 Trestného poriadku, dovolanie však sám podať nemohol [s účinkami sankcie odmietnutia dovolania podľa § 382 písm. b) Trestného poriadku]. Najvyšší súd túto okolnosť síce v odôvodnení svojho rozhodnutia neuvádza, zaoberá sa však tou časťou rozsudku okresného súdu sp. zn. 3 T 95/2015 z 19. júna 2017, vo vzťahu ku ktorej mohol využiť opravné prostriedky samotný obvinený (výrok o treste), avšak v postupnosti najprv odvolanie a až potom dovolanie. Taký postup najvyššieho súdu je vzhľadom na popísané zákonné procesné účinky a absenciu možnosti iného výsledku dovolacieho konania pre sťažovateľa ústavne udržateľný.

22. K uvedenému záveru ústavný súd dopĺňa, že podnet na podanie dovolania podľa § 369 ods. 1 Trestného poriadku nie je riadnym ani mimoriadnym opravným prostriedkom a z hľadiska trestného procesného práva ho možno považovať iba za informáciu ministrovi spravodlivosti ako oprávnenému na jeho podanie, ktorá bez ďalšieho nezakladá zákonom ustanovené právne dôsledky. Ustanovenie § 369 ods. 1 Trestného poriadku neukladá povinnosť (nevzniká právny nárok) vyhovieť podnetu. Je na úvahe ministra spravodlivosti posúdiť a rozhodnúť, či podá alebo nepodá dovolanie

(táto úvaha je vylúčená iba v prípade, ak zistí, že zákonné podmienky na podanie dovolania sú splnené). Oprávnenie na podanie podnetu na podanie dovolania nemôže mať preto charakter práva, ktorému je poskytovaná ústavnoprávna ochrana (III. ÚS 435/2010, III. ÚS 214/2010, IV. ÚS 471/2011, II. ÚS 268/2012, I. ÚS 585/2012, II. ÚS 827/2014, I. ÚS 73/2015, I. ÚS 417/2015), a napokon sťažovateľ také právo ani neuplatňuje.

23. Vzhľadom na uvedené ústavný súd odmieta sťažovateľom podanú ústavnú sťažnosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú, a to bez odstraňovania nedostatku absencie zastúpenia sťažovateľa právnym zástupcom v konaní pred ústavným súdom, pretože tento postup by nemohol viesť k inému rozhodnutiu o podanej ústavnej sťažnosti. Z dôvodu odmietnutia ústavnej sťažnosti bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími v nej uplatnenými návrhmi.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. februára 2021

Libor Duľa
predseda senátu